

Moduły do wyboru – SEMESTR ZIMOWY 2024/2025

Moduł do wyboru III P oraz III T

Metodologia badań językoznawczych dr M. Jakosz, prof. UŚ

Zajęcia są adresowane do osób zainteresowanych współczesnymi tendencjami badań językoznawczych, w nurt których wpisują się m.in. badania dotyczące multimodalnej analizy dyskursu. Przedmiotem rozważań będą różne teksty multimodalne, wraz ze specyfiką ich powstawania na bazie interobrazowości i intertekstualności, dystrybucji w mediach społecznościowych oraz ich odbioru i nowych sposobów działań perswazyjnych, w tym zjawiska mowy nienawiści, memów i fake newsów. Analizowane dyskursy będą dotyczyć określonych zagadnień, istotnych w debatach publicznych danej społeczności, jak np. dyskurs polityczny, dyskurs o obcokrajowcach, dyskurs pandemiczny itd. Na tym polu badawczym krzyżują się: semantyka z pytaniem m.in. o środki wartościowania, pragmatyka lingwistyczna z pytaniem o strategie wartościowania i perswazji, tekstologia i genealogia lingwistyczna z pytaniem o funkcje wartościowania w wybranych gatunkach mowy, a także lingwistyka kulturowa i etnolingwistyka z pytaniem o funkcję stereotypów w postrzeganiu świata oraz istotę zjawiska językowego kategoryzowania rzeczywistości.

Metodologia badań literaturoznawczych dr hab. E. Mazurkiewicz, prof. UŚ

Zajęcia skierowane są do osób studiujących, które w bieżącym roku mają za zadanie napisać pracę licencjacką. Mimo, iż akcent tego kursu będzie spoczywał na zagadnieniach związanych z obszarem literaturoznawstwa/kulturoznawstwa, należy podkreślić uniwersalny charakter tych zajęć. Skierowane są one nie tylko do tych osób, które zamierzają skoncentrować się na pracy licencjackiej z literatury. Metodologia badań literaturoznawczych obejmuje szeroko pojęte zagadnienia kulturowe: zagadnienia omawiane na tych zajęciach przygotowują studenta/studentkę każdej specjalności do świadomego i krytycznego uczestniczenia we współczesnym świecie kultury i literatury, do zrozumienia szeroko pojętego tekstu: literackiego, prasowego, filmu, spektaklu teatralnego, a także dyskusji w środowisku akademickim i pozaakademickim, w końcu – do świadomego odbioru współczesnej rzeczywistości.

Żyjemy bowiem obecnie w świecie zdominowanym przez wielość kultur i wielość znaczeń otaczającej nas rzeczywistości, na co dzień mamy do czynienia – choćby poprzez media społecznościowe, kino, prasę – z pojęciami: *gender*, *queer*, *psychoanaliza*, *dekonstrukcja*, *postkolonializm*, *ekokrytyka*, *animal studies*. Są to pojęcia z pogranicza różnych dziedzin humanistyki: filozofii, psychologii, socjologii, literaturoznawstwa.

Zajęcia mają za zadanie ugruntować podstawową wiedzę na temat takich teorii, jak: badania kulturowe, feminizm, *gender/ queer studies*, badania postkolonialne, *ekokrytyka*, *animal studies*, *dekonstrukcja*, *psychoanaliza*. Na podstawie konkretnych przykładów osoba studiująca nauczy się świadomie i krytycznie czytać tekst i wskazywać w nim aspekty ww. teorii.

Moduł do wyboru
III S

**Metodologia badań
z dziedziny kultura i religia**
dr A. Krakow

**Metodologia badań
literaturoznawczych**
prof. dr hab. G. B. Szewczyk

Kurs obejmuje dwa semestry. W semestrze zimowym zaczniemy od definicji terminów teorii, metody oraz metodologii i w dalszym ciągu skoncentrujemy się na badaniach nad (1) religią i mitologią staronordycką, (2) naturą (ekokrytyka) oraz (3) dziedzictwem kolonialnym w krajach nordyckich (studia postkolonialne). W semestrze letnim tematami będą m.in. pamięć kulturowa oraz teoria przestrzeni. Plan kursu oraz materiały będą przedstawione na pierwszych zajęciach.

Celem zajęć jest ukazanie refleksji o literaturze jako dynamicznego procesu. Punktem wyjścia do analiz i interpretacji tekstów będzie wyjaśnienie najważniejszych koncepcji, problemów i pojęć w metodologii badań w 20. i 21. wieku (m.in. koncepcje P. Bourdieu, psychoanaliza Freuda, semiotyka, problematyka *gender* i in.). Wiele pojęć i teorii ulega dzisiaj reinterpretacji, dlatego rozumienie współczesnej literatury jest niemożliwe bez właściwego rozpoznania przeszłości.

**Wybrane zagadnienia z dyscypliny do wyboru
I T oraz I N S S II**

**Wybrane zagadnienia z
literaturoznawstwa**
dr hab. R. Rduch, prof. UŚ

**Wybrane zagadnienia
z językoznawstwa**
dr hab. M. Bielińska, prof. UŚ

**Ökokritik und die deutschsprachige
Literatur / Ekokrytyka i literatura
niemieckojęzyczna**

Chodzi o krytyczną prezentację nurtu badań literaturoznawczych określanego jako ekokrytyka. Przegląd będzie dotyczył historii myśli ekologicznej w powiązaniu z literaturą. Zaprezentowana zostanie ewolucja postrzegania natury w literaturze niemieckojęzycznej i wykształcenie się w niej świadomości ekologicznej. Celem wprowadzenia najpierw omówionych zostanie kilka aktualnych tekstów prasowych na temat stanu środowiska naturalnego i działań związanych z jego ochroną. Następnie zostanie zaprezentowana bardzo syntetycznie teoria badań ekokrytycznych. W głównej części ćwiczeń ekokrytyczna metoda badania tekstów literackich zostanie przetestowana we wspólnej lekturze wybranych utworów literatury niemieckojęzycznej od XVIII do XXI wieku.

Wprowadzenie do leksykografii

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawami leksykografii rozumianej jako praktyka zestawiania słowników oraz nauka o słownikach. Studenci poznają kryteria typologii słowników, liczne typy słowników (ogólne i specjalistyczne, jedno- i dwujęzyczne, drukowane i elektroniczne), ich budowę i zastosowanie, co ma im umożliwić poprawne i efektywne korzystanie ze słowników w czasie studiów i w pracy.

Wybrane zagadnienia z dyscypliny do wyboru

II T SS II

Wybrane zagadnienia z literaturoznawstwa dr hab. R. Rduch, prof. UŚ	Wybrane zagadnienia z językoznawstwa dr hab. I. Wowro, prof. UŚ
<p>Postkoloniale Studien für polnische Germanisten / Studia postkolonialne dla polskich germanistów</p> <p>Ćwiczenia są krytyczną prezentacją nurtu badań literaturoznawczych, który stał się popularny w ostatnich trzydziestu latach. Jego popularność i upolitycznienie wymagają szczególnie krytycznego podejścia do najważniejszych założeń studiów postkolonialnych. Ich teoria będzie prezentowana z perspektywy germanistycznej z uwzględnieniem specyfiki polskiej germanistyki. Po skrótowym naświetleniu historii kolonializmu niemieckiego i wyjaśnieniu podstawowych pojęć badań postkolonialnych studenci będą mogli przetestować ich przydatność we wspólnej lekturze wybranych tekstów z literatury niemieckojęzycznej z okresu od XVIII do XXI wieku.</p>	<p>Celem zajęć jest zapoznanie studentów z różnego rodzaju zjawiskami językowymi, które są typowe dla współczesnego języka niemieckiego (w szczególności humor, ironia oraz wybrane ich przejawy na płaszczyźnie językowej (np. frazeologizmy, aforyzmy, słowotwórstwo, kolokacje), a także niektóre trudności tłumaczeniowe wynikające z wielopłaszczyznowego charakteru zjawisk komicznych). Zjawiska te będą rozpatrywane w perspektywie synchronicznej, uwzględniającej kulturowe funkcjonowanie języka.</p> <p>Szczególne uwagi zostaną poświęcone na zjawisko humoru i różne jego odmiany (np. humor łagodny, wzmacniający, afiliacyjny, agresywny, poniżający, czarny itp.), a także na jego funkcjonowanie w różnych obszarach (np. w reklamie), konceptualizację oraz możliwości i/lub trudności tłumaczeniowe (na przykładzie języka niemieckiego i polskiego). Celem zajęć będzie między innymi przybliżenie możliwych odpowiedzi na pytanie o ewolucyjną genezę humoru poprzez opisanie wybranych zagadnień istotnych dla humoru i jego ewolucji oraz przedstawienie wybranych teorii humoru (np. teorii niespójności, teorii wyższościowej, teorii humoru jako ulgi). Dzięki temu studenci uzyskają i pogłębią wiedzę o podstawowej terminologii i metodologii badań w dziedzinie humorologii, np. w zakresie wybranych teorii humoru i śmiechu. Powyższe zagadnienia i teorie złożone w całość stworzą bazę pojęciową, która posłuży lepszemu zrozumieniu zagadnienia humoru, jego różnorodnych form realizacyjnych oraz złożoności samego zjawiska.</p>